

SPIS TREŚCI

Wstęp

Przedmowa – próba oglądu przedpola tematyki
„Własny pokój” pedagogiki w kulturze. Od świata granic do świata horyzontów
Poszukiwanie – przeszukiwanie jako bieguny złożoności badawczej
Zyski symboliczne i profity duchowe, czyli projekcje celów badań
Integralność strukturalna a przedmiot i metoda badań
Rekonstruowanie kryzysu teorii w naukach humanistycznych?
Jakie są jego przyczyny?
O wdrażaniu i upowszechnianiu kultury – perspektywa pedagogiczna
Podziękowania

Część I

Pedagogika *między* tropami kultury (problemy metodologiczne)

Rozdział I

Przesłanki metodologiczne i historyczne rozważań dla postulatu integralności badawczej w pedagogice

Wstęp

- 1.1. W stronę specjalizacji tworzącej specjalności „wyższego rzędu” (T. Kotarbiński) i nową profesjonalizację (R. Nycz)
- 1.2. O dwóch postawach programowych pedagogiki: strukturalnej i funkcjonalnej
- 1.3. Dwa typy autonomii w rozwoju
- 1.4. Funkcjonalne podejście do relacji kultura – pedagogika
- 1.5. Podejście strukturalne do relacji pedagogika – kultura
- 1.6. Problem strukturalnej integralności pedagogicznej w myśleniu i działaniu edukacyjnym
- 1.7. Dominujące, tradycyjne wersje integralności
- 1.8. Strukturalna integralność jako zagubiony trop (o obrazie złożoności edukacji w pedagogice międzywojennej): H. Rowid za B. F. Trentowskim, J. Mirski i Z. Mysłakowski
- 1.9. W stronę integralności post-konwencjonalnej
Podsumowanie (gruntowanie problemu: integralność strukturalna *versus* integralność funkcjonalna; teza pierwsza)

Rozdział II

Zysk symboliczny w pedagogice. O odzyskiwaniu, pozyskiwaniu i wyzyskiwaniu kultury (tropy projektujące)

Wstęp

- 2.1. Ontologika pedagogiki i kultury. O paradoksalnej ontologii i epistemologii *między (inter)* i *wobec (versus)*
- 2.2. Koncepcja wymiany dóbr kultury (P. Bourdieu)
Zysk symboliczny *versus* „symboliczne” zyski
- 2.3. Dialektyka pożytków, zysków i interesów symbolicznych dla pedagogiki w warunkach „globalnej ekonomii kulturowej” (A. Appadurai)

- 2.4. O trzech typach integracji i zysku symbolicznego pedagogiki z kultury
Integrowanie zysków czy zysk z integralności pedagogiki i kultury?
- 2.5. Odzyskiwanie ontycznej integralności
- 2.6. Odzyskiwanie integralności w rozwoju pełnej tożsamości płci
- 2.7. Odzyskiwanie dzikości, czyli pedagogiczny sen(s) integralności u źródeł
(A. Nalaskowski)
 - 2.7.1. Dzikość jako kategoria dla pedagogiki
 - 2.7.2. Dzikość w cieniu istotowego sporu natury i kultury
 - 2.7.3. Zdziczała socjalizacja i naturalna desocjalizacja? Co jest do zyskania?
- 2.8. Wampiryzm w refleksji kulturowej, czyli o odzyskiwaniu fragmentu
porządku symbolicznego
 - 2.8.1. Ontologia wampiryzmu jako symbol dynamiki pracy umysłu
 - 2.8.2. Wampir i Cień człowieka
 - 2.8.3. Wampir jako osobowość prześladowcza
 - 2.8.4. Wampir jako symbol/miejsce zdziczenia i innych „wulgarnych” żywiołów
 - 2.8.5. Wampiryczna rodzina, czyli o *obcowaniu z grobami*
 - 2.8.6. Symbolika krwi – przemieszczenia pedagogiczne
- 2.9. Pozyskiwanie integralności dyskursywnej –
komunikowanie humanistycznej wrażliwości
- 2.10. Wyzyskiwanie epistemologicznej integralności
Pakt poznawczy i *zwłoki* metodologiczne (J. Sławiński)
między *wiarowiedzą* i *władzowiedzą*
- 2.11. Dyskursy możliwe (D. Ulicka) *kulturowej* (treści) *pedagogiki*
Podsumowanie (projektowanie zysków)

Rozdział III

Pedagogika wobec kultury (tropy ramowe)

Wstęp

- 3.1. Jaka kultura? (L. Witkowski) Jaki paradygmat? (B. Śliwerski)
Jakie (tropy) pedagogiki?
- 3.2. Wyobrażenia antropologiczne (A. Mencwel) i jej przedłużenia w pedagogice
antropologicznej (K. Ablewicz) i antropologii pedagogicznej (R. Schulz)
- 3.3. Całopsychocieleśność, mikroantropologia psychoanalityczna i humanizm przyszłości (D.
Danek). Kierunki przemian metodologii a pedagogika z kultury
- 3.4. Potrzeba refleksji *gender* w pedagogice czy potrzeba *gender* pedagogiki?
- 3.5. O „dyskretnych” i „przekornych” pedagogiach (Z. Kwieciński)
Nośność pedagogiczna tekstów kultury do wyzyskania dla pedagogii „pobocznych”
- 3.6. Trzy typy relacji pedagogiki i kultury: *wobec* (pedagogika kultury),
z (pedagogika z wnętrza kultury) i *między* (pedagogika kulturowa)

Rozdział IV

Postkonwencjonalna integralność (tropy-fragmenty)

Wstęp

- 4.1. *Wnętrze kulturowe* i jego twórcze napięcie
- 4.2. Granice jako sposób życia kultury (M. Bachtin)
- 4.3. Linie przecięć semantycznych i krzyżowa komunikacja (J. Łotman)
- 4.4. Rozproszone hybrydy kultury czy/i małe tożsamości?
- 4.5. Obsesja fragmentem i *strzępki* nowego realizmu (K. Lupa)

- 4.6. Upór fragmentów wobec hegemonii całości
- 4.7. Fragment jako opór uwagi wobec przyczynowości i linearności dyskursywnej
- 4.8. *Wybalansowanie wielości*, czyli fragment i *całościowość* jako jedność w kulturze (G. Simmel)

Rozdział V

O szczelinach istnienia kultury i poznania humanistycznego (tropy pomocnicze dla pedagogiki)

Wstęp

- 5.1. *Prześlizgiwanie się* pojęcia między parcjalnością a intencją całości. Dynamiczny relacjonizm (K. Mannheim)
 - 5.2. *Promieniowanie sensów do osobistego podjęcia*. Iskrząca prawda w drobinach znaczących, uwadze i ich spotkaniu (J. Brach-Czaina)
 - 5.3. *Prześwitywanie* prawdy w istotowym sporze między *Skrywającą ziemią* i *Otwarte światu* (M. Heidegger): problem dzieła
 - 5.4. *Przebłykiwanie* sensów tekstu w teraźniejszości i przeczucie skoku. Sprzeczne tendencje strukturalne w dynamice rozwoju kultury i pedagogiki
 - 5.5. Eksplodowanie informacji (J. Łotman). Status poznawczy *krótkich spięć* na granicy języków kultury
 - 5.6. *Przeszukiwanie* humanistyki wobec zadania (p)oszukiwania wiedzy (pomocnicze rozważania do analizy relacji: zgodności metody i przedmiotu badań wobec godności podmiotu badań w pedagogice)
- Podsumowanie (poszukiwanie i przeszukiwanie szczelin zysku)

Część II

Próby pedagogicznego myślenia wobec oporu języka

Tekst kulturowy między oporem a twórczością (metoda versus zysk symboliczny)

Rozdział VI

Metodyczny eklektyzm – awangarda (innej) integralności czy przestrzeń poznawcza pedagogiki?

Wstęp

- 6.1. *Metodyczny eklektyzm* między erudycją a czujną samokontrolą
- 6.2. Eklektyzm w krytyce estetów, doktrynerów i purystów, czyli „nieelegancka”, „niesłuszna” i „niepoprawna” twórczość
- 6.3. Eksperymentowanie między *strategią Chopina* a *strategią Beethovena*
- 6.4. Rozrywanie dyskursywnej (mega)narracji: „rumowiska” kultury (W. Benjamin) i „wieczna” wartość „śmietnika” (T. Kantor) dla pedagogiki

Rozdział VII

Eseistyczność jako tryb *próbowania* poznawczego w pedagogice

Wstęp

- 7.1. Kompilacja tekstów: grabież, przemysłne pasożytnictwo czy intertekstualna współpraca?
- 7.2. Myślące siebie myślenie, czyli zyski z para-doksa-lności eseju
- 7.3. Konstruowanie oboczności, czyli esej jako mimikra trybu percepcji

- 7.4. Esej jako „raz wydarzająca się metodologia”
- 7.5. Esej jako kategoria podejrzana i podejrzliwa w pedagogice
- 7.6. Esej w roli re-kreacji
- 7.7. Twórcze napięcie między *para* i *doksa*, czyli miejsce eseju między siłami konserwatywnymi i konserwującymi
- 7.8. Eseistyczny opór, czyli „sytuacja wielokrotnego nieustabilizowania”
- 7.9. Esej: odzyskanie „dawno utraconego świata” czy przebudzenie „monstrum”?

Rozdział VIII

Kolaż kulturowy. Opór twórczo *przemieszany* i *przemieszczany* w językach pedagogiki (i) kultury

Wstęp

- 8.1. Kolaż języków humanistyki. O zwiększaniu „przepustowości” tekstów kultury (dla) pedagogiki
 - 8.2. Twórczość *między* typografią a oralnością. Myślenie mimo oporu języka
 - 8.3. Kolaż jako poznawcza kreacja „*dla wszystkich zmysłów*” (A. Rimbaud)
 - 8.4. Kolaż kontekstów dla pedagogiki (z wnętrza) kultury
 - 8.5. Filozofia (twórczego) przypadku. O *znaczącym* miejscu granicy w kolażu
 - 8.6. Kolaż kulturowy wobec archiwum pedagogiki
 - 8.7. Kolaż (dla) pedagogiki. Szkoła *szycia* między twórczym oporem a użytkową refleksją
 - 8.8. Eklektyzm między pejzażem wewnętrznym a kolażem pedagogicznym
- Podsumowanie

Rozdział IX

Literatura i pedagogiczna *wiarowiedza*. Dyskurs(y) kultury a pedagogika czytania

Wstęp

- 9.1. Kultura teorii literatury (R. Nycz, M. P. Markowski)
a *dyskursy możliwe* pedagogiki
- 9.2. Oblicza prawdy powieściowej: poznanie – mądrość – dialogiczność
 - 9.2.1. Status dyskursywny fikcja funkcje poznawcze powieści
 - 9.2.2. Poznanie (w) powieści (Z. Mitosek) i jej *mądrość niepewności* (M. Kundera)
 - 9.2.3. Poznanie polifoniczne (M. Bachtin) jako opór wobec dyskursywnej przemocy

Rozdział X

Rozumienie wobec interpretacji. Metodologia czytania między hermeneutyką a pedagogiczną heurystyką

Wstęp

- 10.1. Dialektyczna czy dialogiczna hermeneutyka?
- 10.2. Perspektywa epistemologiczna i epistemiczna czytania (M. Siemek).
Rozumienie a poznanie
- 10.3. Profilowanie pojęć a profilowanie sensu interpretacji
- 10.4. Teoria, interpretacja i (pedagogiczna) wiedza
- 10.5. Spor autorów, opór tekstu, upór czytelnika i napór (nad)interpretacji

Rozdział XI

Osobliwości pedagogicznego czytania kultury. Warianty (akty) dyskursywne i zdarzenia metodologiczne

Wstęp

- 11.1. *Janusowa brama literatury. Odczytanie wpisanego w kulturę, czyli przejście przez inność*
- 11.2. Literatura jako interfejs dla dyskursów pedagogiki.
Przekładanie granic kultury
- 11.3 Akty *versus* zdarzenia czyli czytanie poszukujące i przeszukujące
- 11.4 Między symptomem a rozumieniem
 - 11.4.1 *Doczytanie nienapisanego a wpisanego w tekst*
 - 11.4.2 *Niedoczytanie napisanego* czyli czytanie bez (totalnego) zrozumienia
- 11.5 Dialektyki czytania
 - 11.5.1 Czytanie aptekarskie *versus* czytanie prze skokowe
 - 11.5.2 Czytanie odpowiedzialne *versus* czytanie amoralne
 - 11.5.3 Czytanie pod/dane *versus* czytanie oporowe
 - 11.5.4. Czytanie od/dane *versus* czytanie niewierne
 - 11.5.5 Czytanie nie/uprzedzone *versus* od/czytywanie
 - 11.5.6 Czytanie zamieszkałe *versus* czytanie gościnne
- 11.6 *Poławianie pereł*, czyli idiosynkretyczne poznanie na *wyspach* pragnienia
- 11.7 Utwory wampiryczne i dyskurs wampiryczny
- 11.8 Zbłąkany opór czy twórcze *zboczenie*. O czytaniu i pisaniu kobiet czyli *samica* tropi ślady współnika
- 11.9 Miejsce refleksji pedagogiczne między idiografizmem a idiomodyficznością (przeżycie, przebudzenie, przemiana)
- 11.10 Pożytki z literatury. Zysk symboliczny między aktami a zdarzeniami czytania

Rozdział XII

Światłocienie na wyspach opory czyli kreatywny potencjał buntu w przestrzeni edukacji (z ilustracjami literackimi w tle)

Wstęp

- 12.1 Szkoła jako instytucja (opornego) przejścia
 - 12.2 Opór przeciw „termitom redukcji” (M. Kundera) i „bakcyliom dżumy” (A. Camus)
 - 12.3 „Mądrość powieści” jako perspektywa (nowej) dydaktyki przeciw „cichemu końcowi” „człowieka, który utracił potrzebę poezji”
 - 12.4 Inicjalne rytuały oporu przeciw „zawieszeniu i wyłączeniu” w prozie H. Hessego
 - 12.5 Szkoła (bez) Cienia oporu – dalszy kształcący przykład H. Hessego
 - 12.6 Opór (wobec) ciała
 - 12.7 Opór przed życiem, czyli psychoanaliza pewnego stepowego wilka
 - 12.8 Męski opór przed ciałem matki i kobiecie poszukiwanie „czarnego lądu” (L. Irigaray) w Cieniu patriarchy
 - 12.9 Kreatywność jako opór przeciw postawie „niezróżnicowanego reprezentanta tłumu”
- Podsumowanie

Wyspy (nierozpoznanego) oporu a punkty, pozycje i przestrzeganie (czytania) twórczości – przerwanie narracji bez (za)kończenia

Bibliografia
Indeks nazwisk